endast fruktan och hat. När Luther läst
under lagen, "var han riktigt ond
på Gud." Han kände sitt andeliga hat
för fiendskap till Gud, som drev hade
på Sinai berg (även nådatiden
kommer endast marken), med Luthers
erfarenhet äger rum stämmes också
Paulii erfarenhet då han säger "Lagen
kommer vrede åstad." Likaså även Herr
brannes händelse och hat göra barnen
fulla af fruktan och misstroende
och synbäckes en längtan hos barnet
att nyanna vant och hafsett på Herren
för icke Guds stränga rättfärdighet
som drabbas på Sinai berg, den åp
väckes uti themistokles hjerta en
trälaktig fruktan och fiendskap
till Gud. Derpåne säger Apostelen: "La
gen kan icke upprätt göra". Den
kan icke upväcka tillit och för
låning; den kan icke åstad komma
samhällsfrid.
1292. Men kunna kan då den dygdi
ge och nådatiderna på Sanctifrid?
Det kommer deraf, att de trampa
på lagen: "Utan dig var fyndistäd"
Deras falska sanctifrid kommer
deraf, att de icke kanna sitt djupa fyn
dafördem: de känna icke sitt an
delige hat till skaparen: de känna
icke sin djupa förnedring, emedan
deras synsätt är så grundlöst. Sanc
tus trodde sig vara Guds bästa vän
när han förföljde de christna, ända
till dess Fordom räckten dånade från
Himmelen: Jag är Jesus den du för
följer. Då fick han känna, att han
var Guds fiender och på förnöllers
det jag annu med alla den, som an
fälla Religionen förföljelser: de äro
fulla af hat till Gud; emedan deras andli
gas dem blinda, så veta de icke, att
de hata Gud.
1293. Förenställen ofs nu en Religiös
moder, hvilkens Rättskänsla är stegrad
för enställen ofs, att hon är i samma
belägenhet, som den stolta af egenrätt
färdighet och ånegerighet upblåsta, mo
dren, men med den skillnad, att den
Religiösa modrens ambition är kopp
lad till Herrstånd genom väckelsen. Åpra
kan måtte erfara en djup smär
ta i sitt hjerta: det förnedrade bar
net bratt fallet tungt på kennet
Samuels; men kunnes Manadliga
lidande är af en helt annan Natur
än den stolta Modrens lidande. Hos den
stolta modren är det en strid emellan
ambition och modrens Rädsla, det är
en förbittring blandad med ånega
righet. Hon längtar icke åpver barnets
förnedring inför Gud, utan hon längtar
åpver dess förnedring i den allmänna
åpinionen, d.v.s. inför verlden.

1294. Den religiösa maktren kan
icke utföra i hotelser och förbannelser
något det elakaktiga barnet. Och huvudsa-
det som mest gränser modershjärtat?
Hos den stolta modren när det
ambitionen, lika den kränkta äran
som upmärksta ond blod. Men hos
den rätta är det Rätts känslan, som
gör sig gällande. Hos Jairus icke
så mycket deråfver, att hans mildt
äran, utan deråfver Jairus (att) hans barn
vet mistat sin skuld: det har fallit
i synd och gjort sig skyldigt på
tid och evighet. Barnets bratt fattas
tungt på hennes samvete.

1295. Men om modren hjelpas
en kona, då behöfs icke mera
än bratte förståelsen. Om barnets
bratt kan hållas samligt, så är det
ingen skam på sättsinniga för-
åtras att rapsa ett förvridratt
barn. Men blir bratet uppenbart,
då fordras den kränkta ärans förför-
rarens blod, och Barnets förbrytelse
under är hufvet. Vi nämnde, att
~~förnedrad~~ ambitionen fordras på
förförarens blod. Manne Gud
höga ära fordras samma blodiga
offer? Märkande när Hans bekom-
mad af ambitionen, som fordras
förförarens blod. Och när
förförarens icke hade nögat blod i
sina ådror, så måste Gud höga
sina tillfredsställa genom Sonens
blod, när kärleken icke tillåt hen-
nes, att förstöra sitt yngsta barn,
och göra det skyldigt.

1296. Om Gud vore bekom-
mad af samma nedriga passioner
som världens tyranner, så kunde
man betrakta förförings verket
såsom en uttryck af Guds äregi-
righet, hvilken icke kunde till-
fredsställas med annat än blod.
Men Guds skelag i förförings
verket gäs icke ut på, att till-
fredsställa Guds äregirighet, utan
det gäs ut på, att tillfredsställa
förälderna hjertats krav, nemligen
Samuels hrafvet och kärlek
hrafvet. Guds ståndpunkt är rätt-
dighet, och därför kräfves rätt-
la tillfredsställelse genom förför-
ningen.

1297. Låtom oss nu undersöka
hvad det egentligen är, som
upmärksa hjelpa vidare. Hos
den stolta modren är det en
strid emellan ambition och mo-
dens känsla. Men vill kunna
ver hand, så att ambitionen af
Modens hjertats ömhet

följden blir den, att ingen försäkring
blir af, emedan föräldrarnes hägdåra
är upphäfvet, på mätte det olyckliga barnet påbjuta. Ambitionen
tillåtes icke, att erkänna en sona
för sitt barn. Men uti den Religiösa modrens bröst, är det en
strid emellan tvänne de ädlaste passioner, hvarat mannen
är mägtig. Det är en strid emellan "Rättfärdighetens och moderns
Kärlekens. modren afskyr brottet
men älskar Person. Förälskra
hjertat är sönderslitet på den ömaste
punkten. Rättfärdigheten fordrar att
brottet bör straffas: och hvad kan
för ett barn vara större straff,
än att skipas för domarens rättfärdighet. Men moderns Kärlek
tåler icke dåtpras af Rättfärdighetens
och Rättfärdighetens Kärlekes
dåtpras af moderns Kärlek, d. v. s.
när Rättfärdighet och Kärlek
komma i strid, emellertiden
då vinka: Om det skulle gå alldeles rätt till efter Formuletes fordrin-
gen: så skulle brottslingen straffas
först och sedan tillåtas på förbön
af Försoningen som modren för-
med små adyggingar: först piskar han
dem, och sedan ger han dem bröstet.
1298. men här gäller det icke att
straffa först och belöna sedan,
ty straffet tyckes icke stå i något
slags förhållande till brottet.
Brottet kunde icke på en minut men
straffet är evigt. Just derutaf lider
då plågan, att ingendera passionen kan tillfredsställas. och
vi hafva ofta det dagliga lifvet
att se många bevis derpå, att
striden emellan tvänne passioner förorsaka en plåga, utan
lifvet odräglig till Ex. Svartsjukan, som är en strid emellan
rättvisa och kärlek. Här finnes
des ingen annan medelväg
än skilsmässa. Den ömma modern
måtte utstå outsägliga pinor för
sitt förbrutna barn.
1299. men huilken har nu lagt
barnens synder straff på föräldrarne? Icke kan man med skäl säga, att Gud har lagt dessa synder straff på föräldrarne, ty
det är ju barnen, som böra straffa föräldrarne för deras synder,
emedan sonen, genom sitt age-

endast fruktan och hat. När Luther läst
under lagen, "var han riktigt ond
på Gud." Han kände sitt andeliga hat
för fiendskap till Gud, som drev hade
på Sinai berg (även nådatiden
kommer endast marken), med Luthers
erfarenhet äger rum stämmes också
Paulii erfarenhet då han säger "Lagen
kommer vrede åstad." Likaså även Herr
brannes händelse och hat göra barnen
fulla af fruktan och misstroende
och synbäckes en längtan hos barnet
att nyanna vant och hafsett på Herren
för icke Guds stränga rättfärdighet
som drabbas på Sinai berg, den åp
väckes uti themistokles hjerta en
trälaktig fruktan och fiendskap
till Gud. Derpåne säger Apostelen: "La
gen kan icke upprätt göra". Den
kan icke upväcka tillit och för
låning; den kan icke åstad komma
samhällsfrid.
1292. Men kunna kan då den dygdi
ge och nådatiderna på Sanctifrid?
Det kommer deraf, att de trampa
på lagen: "Utan dig var fyndistäd"
Deras falska sanctifrid kommer
deraf, att de icke kanna sitt djupa fyn
dafördem: de känna icke sitt an
delige hat till skaparen: de känna
icke sin djupa förnedring, emedan
deras synsätt är så grundlöst. Sanc
tus trodde sig vara Guds bästa vän
när han förföljde de christna, ända
till dess Fordom räckten dånade från
Himmelen: Jag är Jesus den du för
följer. Då fick han känna, att han
var Guds fiender och på förnöllers
det jag annu med alla den, som an
fälla Religionen förföljelser: de äro
fulla af hat till Gud; emedan deras andli
gas dem blinda, så veta de icke, att
de hata Gud.
1293. Förenställen ofs nu en Religiös
moder, hvilkens Rättskänsla är stegrad
för enställen ofs, att hon är i samma
belägenhet, som den stolta af egenrätt
färdighet och ånegerighet upblåsta, mo
dren, men med den skillnad, att den
Religiösa modrens ambition är kopp
lad till Herrstånd genom väckelsen. Åpra
kan måtte erfara en djup smär
ta i sitt hjerta: det förnedrade bar
net bratt fallet tungt på kennet
Samuels; men kunnes Manadliga
lidande är af en helt annan Natur
än den stolta Modrens lidande. Hos den
stolta modren är det en strid emellan
ambition och modrens Rädsla, det är
en förbittring blandad med ånega
righet. Hon längtar icke åpver barnets
förnedring inför Gud, utan hon längtar
åpver dess förnedring i den allmänna
åpinionen, d.v.s. inför verlden.

följden blir den, att ingen försäkring
blir af, emedan föräldrarnes hägdåra
är upphäfvet, på mätte det olyckliga barnet påbjuta. Ambitionen
tillåtes icke, att erkänna en sona
för sitt barn. Men uti den Religiösa modrens bröst, är det en
strid emellan tvänne de ädlaste passioner, hvarat mannen
är mägtig. Det är en strid emellan "Rättfärdighetens och moderns
Kärlekens. modren afskyr brottet
men älskar Person. Förälskra
hjertat är sönderslitet på den ömaste
punkten. Rättfärdigheten fordrar att
brottet bör straffas: och hvad kan
för ett barn vara större straff,
än att skipas för domarens rättfärdighet. Men moderns Kärlek
tåler icke dåtpras af Rättfärdighetens
och Rättfärdighetens Kärlekes
dåtpras af moderns Kärlek, d. v. s.
när Rättfärdighet och Kärlek
komma i strid, emellertiden
då vinka: Om det skulle gå alldeles rätt till efter Formuletes fordrin-
gen: så skulle brottslingen straffas
först och sedan tillåtas på förbön
af Försoningen som modren för-
med små adyggingar: först piskar han
dem, och sedan ger han dem bröstet.
1298. men här gäller det icke att
straffa först och belöna sedan,
ty straffet tyckes icke stå i något
slags förhållande till brottet.
Brottet kunde icke på en minut men
straffet är evigt. Just derutaf lider
då plågan, att ingendera passionen kan tillfredsställas. och
vi hafva ofta det dagliga lifvet
att se många bevis derpå, att
striden emellan tvänne passioner förorsaka en plåga, utan
lifvet odräglig till Ex. Svartsjukan, som är en strid emellan
rättvisa och kärlek. Här finnes
des ingen annan medelväg
än skilsmässa. Den ömma modern
måtte utstå outsägliga pinor för
sitt förbrutna barn.
1299. men huilken har nu lagt
barnens synder straff på föräldrarne? Icke kan man med skäl säga, att Gud har lagt dessa synder straff på föräldrarne, ty
det är ju barnen, som böra straffa föräldrarne för deras synder,
emedan sonen, genom sitt age-

daktiga lärarne, hvarigenom också många föräldrar lägga sig tidigt i gräfven. Det är således de dygdiga barnen som bäga ett förädlra bröd. Detta är en sanning, som icke låter pruta med sig, ej icke så mycket som en kopparman. Ty den har den dagliga erfarenheten för sig: hvadan alla ondskans ärter? "du är den förste fiskens i min lärkista" är i många fall en alltför bedräglig, ehuru af sky vänd sanning, att här den gamle Israels vittnesbörd till ett ohjälpaktigt bevis. I världen driftande mina grå här med jag reder i gräfven. Manne icke här nära en moralisk nödvändighet, som ingaf honom, än den kärnlöse djefvulen som bortresonera.

1300. Men — säger nu den dydige filosofen, som märker hvarthän det lutar — Gud står icke i samma förhållande till menniskan, som modren till barnet och här det andra — säger filosofen, som ett hjerta af sten och stål emedan dessa regelbundna Gud har skapat hans bröst "man får icke tillägna Gud anthropopathiska idéer, emedan jädant skulle vara, att tänka allt för lågt om det Gudomliga majestätet ty "Gud är upphöjd öfver all smädelse och allt beröm!" Gud är ens liberrimum, Hans absoluta frihet som icke inskränkas af någon moralisk nödvändighet; Gud är ens perfectissimum, Han kan icke påminnas vid några menskliga svagheter; Han är ens beatissimum; men att låta Gud plåga af ett moraliskt lidande, det vore det samma, som att förneka Hans absoluta salighet. Och för det tredje säger filosofen: Hela menskligheten är icke så förnedrad, som en tjuf eller röfvare; det vore, att belägga den förnuftiga och ädlare Guds skapade menniskan allt menniskovärdande, om någon skulle påstå, att hela menskligheten är ett moraliskt skitspatter." Om mycket andt, så finns den

åfven mycket godt" (Aplonbl.) "Menni
skans välgerningar vilja vi att
tid det gåda och försmäkta." (Matens.
"Menniskan är proprium gad." (Ecc.)
Gud vore således orättvis, om
Han icke gjorde något afseende
på "menniskans gåda och nedri
ga förhållande emot sina vikar
och djurens. (A. A).
1301. Dessa inkastenet för honings
döran äro rena, som Guds och
hjelpna djefvulen är färdig att
fånga med 30 pengar på båk, att
dessa inkast äro försnuftsenliga.
Men märks då jare: de äro hämta
de från en grumlig källa, vilk hvem
vatten "de fötter påsen kapra trum
pet, allt ifrån verldens begynnel
se (Hesek. 34). Att Gud för i sam
ma förhållande till menniskan
som modren till sitt barn, det an
talar på flere ställen i Skriften; den
förnekamma profetiska ord, som
bevisa, att Guds kärlek till menni
skan, är större än moderns för
barnens, att Guds rätts han ej icke
kan jämföras af de aguda kärlek

barnens, kan, vill säga, att Gud icke
har afsikt på tyndens. Att Gud icke
kan kapra något moraliskt lidan
de för sina förnedrade barn, ne
derlägges nedan i 1. mos. 6: 6. Att up
offra sig för sina barn, anser i all-
mänhet för det högsta och könaste
drag af fullkomlig föräldra dygd.
Skulle Skaparen fatta de ädlaste
dragen af det ideal, som vi finna
realiseradt i käden kärlek och
andra fasor? nej; då vore han
icke fullkomlig i det goda, om
han fattade de ädlaste dragen
i det ideal, som vi betrakta med
förtjusning, förvåning och beun
dran i djuderskjönhets förunderli
ge förlekes nödelser. Nej; då vo
de vi anse Gud, som hade icke kun
ja sina aly skliga "afkomlingar"
i öfven af Guds slägte." säger Pau
lus till Hebreerna i Athen, men
är vi då Hebreer med hanano
befryndade, fattar vi i moralisk
d.v.s. i andelig mening äro vikare
djefvulen än Gud.
1302. Men filosofen märker icke

huru han påtrugar det högsta Väsendet
sina egna karaktärsdrag, då han
tillegnar Gud de högsta fullkomlighe-
ter i stort, hvilka Filaf. finner hos
sig sjelf i smått. Emedan Filaf. är kän-
slolös, så blir hans Gud känslolös: Fi-
laf. inbillar sig vara överäende af alla
systema, metafysika, physikaliska
och moraliska nödvändigheter, och
allt detta är hans Gud i stor skala.
Om sjelf förädlade karaktärs fullkomlighe-
ter, egoismens negation sjelfuppoff-
ringen; Om moderns högsta fullkom-
het består uti lidandet för sitt barns
frälsning: så säger Filosofen, som är
full af egoism och egenkärlek: sjelf-
uppoffringen och det moraliska
lidandet för barnens frälsning höra
icke till Guds fullkomligheten och
likväl är modren fullgått då hon
med sveda och värk framfört en
människa till verlden, eller då hon
med sveda och värk blifvit förso-
nad med sitt lifs uppoffring eller då
hennes tårar och lidande verkat
ånger hos det förnedrade barnet
Si allt detta, sjelfuppoffringen
och lidandet för de afskyliga var-
mens frälsning, och sjelfva den själ-
ver, att en människa med sveda
och värk blifvit född och ännyttfödd, det höres
i sjelfva verket till föräldrakärlekens full-
komlighet, och utgör dess högsta fullhet.
de högsta och ädlaste dragen i denna mora-
liska karaktär, bestå just i sjelfuppoffrin-
gens och lidandets fullhet.

1304 Men just dessa drag finnas icke
i Filosofens karaktär. Der söker man
förgäfves denna "Gudomliga pathos"
man finner hos honan. Är det icke
obegripligt att ett oförnuftigt varel-
skall nödgas ett gudomligt karak-
tärsdrag, som alldeles saknas hos
Filosofen? Sjelfva konungen, sjelf-
va Kejsaren måste stanna af beundran
när han ser denna föraktade varelse
uppoffra sitt lif, för att frälsa sina ål-
dar. Der se vi de Gudomliga karaktärs-
dragen afspeglade i den lidande skön-
ren: vi se dem vi beundra vi tågakta den-
na ädla sjelfuppoffring, men vi hafva
icke mod, att följa detta högas exempel.
Dessutom berättas, att en Ryss dem kasta
de sig i hafvet, för att frälsa sin
knähund; men ack! huru mycket
mera värdt är icke en människas
lif, än knähundens lif.

1305. Filosofen frågar i anledning af 1. maj
6:6. "Hvad är det för en Gud som måste
ångra sitt eget verk?" Svar. Det är
just Gud, som måste ångra sitt eget
verk; men djefvulen, han ångrar

aldrig fått eget verk. Konung Antiochus än grade eller blef högeligen misslynt derå- ver, att han icke kunde utrota Guds folk och denna dags ånger har man också funnit bland hissa tyranner: de hafva ångrat sin egen barmhärtighet och mildhet, enär de icke plågade sina offer ännu mer. En- dan ångor kan man också tillägna djefu- len: men annars plägas djefvulen aldrig ångra sitt eget verk. Men Guds ånger är en verklig "pathos" enär afgrundet var- pos den högsta Barmhär- tigheten en psychisk och moralisk rådvill- dighet. (Skulle jag ångra Makedonien, och hjelp icke föda första Hunnen?) På mötte öfven ångern öfver det ynnsta och kära- ste barnet, dödskampen, när Gudasalig ånger, som finnes af historien och Gudaktigt blödde", när Herr ynnsta och kära- ste barn blef att offras för [illegible] Ellen ut- nissade barnens lott. Sik kan ännu förnär- dren förklara det lifliga sätt, hvarmed barnen skata sig mycket illa: på tyckes öfven skaparen kasta skugga- hänsyn på lifsöde, när han fick barnade Jonden.

1306. Att menniskan icke är lika djupt fallen, som en "tjuf och hora", det skall filosofen inbilla kalsipus. Men djef- vulen svar nog för sång deraf, att verldens odjuld blir ödagalagd inför Försynstig dom stol, på det att menni-

skan icke skall känna, huru djupt han är fallen ifrån sin egen, d. v. s. ifrån sitt eget ideal. Är det någon, som är bra stig i verldens ögon, så är det visst de Christna som föra den jätna kapens Samhets frid. Derför skola de så "kallade fromme och hillemänder" plikta för sin förnäthet att vilja döma verl- den. Herodias kan icke få samvets frid för än Döparens hufvud bärs in på ett fat.

1307. Betraktelsen vidare stridens förål- drad jentat. Det är förut anmärkt ute- låran om Passionerna, att hvarje Passion som icke kan tillfredsställas förorsakar en plåga. När 2ne Passioner komma i strid, så uppkommer en plåga, enär ingendera af dessa passioner kan tillfredsställas. Jättes hämnfärd och modets hämnfärd är icke stridig, passionerna ty de kunna mycket väl dessa samt- marandra emedan de kapa sin grund i skilda ängslen. Men i sådana fall, som det nu omnämnde kan stridens icke undvikas. Det är en mo- ralisk nödvändighet. Förälderne måste vida för de Agudaktiga barnens synder. Det beror icke af menniskans vilja, att kasta bort förälskas sorgen. Det är med [illegible] att fatta modren, som af den infernaliska passionen låsmyckes från sin egen lifs Engel, moderskänslan, kan icke begå den infernaliska synden utan skärande hjerta. Det är nu på modershjertat, att förskjuta sin dotter

1308. Nu fordrar Rättskänslan Guds stränga Rättfärdighet, att de ogudaktiga barnen skola straffas. Föräldrarne måste afstå bratten, med de kunna icke rätta Personen. Den skyldige Rättskänslans Kraf är afstå på bratten; men Moderskänslans Kraf är Närhet till Personen. Till följe af Rättskänslans Kraf borde således bratten straffas, men nu fantar Moderskänslan, eller det ömma Modershjertat, att Personen skall skonas. Om nu det förnedrade barnet varit "afskyldt", eller om i Föräldrahjertat icke funnes någon Närhet: så skulle till följe af Rättskänslans eller Rättvisans fordringar, det förnedrade barnet bås skjutas, eller snarare dömas att dö. Men det ömma Modershjertat kan icke förnå sig dertill. Ack då ingendera passionen ger vika i sina stränga fordringar: så måste det ömma Modershjertat vika "Hänvisning angifvit".

1309. Uti den skalla Moderns bröst kunde ambitionen "skryta" Moderskänslan: den kunde döfva det ömma Modershjertat: den kunde förvandla Moders ömma hjerta till ett tigerhjerta. Den kände ingen ömhet, ingen Nåd. Hvarför så? Emedan ambitionen är en af de sju djeflar, som bebo Babylon, hvilkas rätt kunnes Naturliga tillstånd. Men uti den Religiösa Moderns Bröst der finnes ännu Nåd. Emedan Rättskänslan icke är i stånd att döfva Moderskänslan. Utan mänskligt bistånd vika Helvetets angrepp för att obyskliga Barn.

1310. Men är icke detta för mycket att tänka på? Enligt det naturliga förnuftet skjutes i Rättvisans mått det vanda och himmelskriande orättvisa "att den afskyldige måste vika för den afskyldige". Men hvilken är skulden till denna orättvisa? Är det Skaparen, som så dana förnuftskreaturen, att barnens brott skulle falla tyngst på Föräldrarnes samvete? Eller är det djefvulen, som förförde barnet? Visserligen skulle ena skulden tillföra synda fall på annan; men denna Person har ännu aldrig tagit på sig skulden, utan rakt bestämdt att pantras desputanten, att dagbrytaren skall straffas efter förtjänst. Djefvulen har desputanten många invändningar, att bestrida Guds orättvisa, då Hans skaldat är så ärlig dygdig att rätt skaffens man: "Afgrunden är Hans kalk öfver citera skrifter ur Bibeln: till ex. "dömer icke, så varden I icke dömde".

1311. Alldenstund djefvulen icke är finnad att taga på sig skulden till mänskors förderf så skulle mennisko hjärta hela skulden till sin skyldighet. Det förnedrade barnet måste alltså enkom

na, om det blir väckt att det har förorsakat föräldrahjärtat en stor sorg, att det har förorsakat föräldrahjärtat på detta sätt att det har gjort sig skyldigt till att föräldrars mod, att människorna har stärkt sin egen rädsla i afgrunden, ty mitten vänskan är de olyckliga barnen, har förorsakat föräldrahjärtat den hjärtslitande sorgen, och förorsakat det hjärtslitande qual som föräldrahjärtat icke vilja jag veta. och dessutom bestås just skenbart ångest, att rätta sin icke vilken på skälen vilken icke rätt är skälen på rättvisan. De äro båda en moralisk nödvändighet.

1312. Men låtom oss nu undersöka, vilken verkan moderns sorg och saknets qual kan kasta på barnet. om det icke är förkändat så måste det känna djupet af sin hjärtat det måste känna icke allenast att det har gjort sig skyldigt utan också det att det har förorsakat föräldrahjärtat en stor sorg. Detta barnets moraliska vidande skall skillnaden tvinga det att känna att pricka sin moder brätt med ångrens tårar. det skall förklara sig nödvändigt, att vara sin gata moders bane: dess vill skall blifva en ödmjuk vilja: om det icke på samtliga sätt

åstad till moders hjärtat. Detta moraliska vidande är just det, som föräldra hjärtat förlöpes, för att kunna förlåta. Vi kalla ett sådant vidande "Ånger, qualfull sorg, eller sammets qual och hjärtat ångest."

1313. Utan ånger så den brottslige icke kan ingen förening återställas emellan föräldras och barn. föräldra hjärtat kan icke förlåta, om icke den brottslige gör sann ånger och bättring. Detta moraliska vidande är också alldeles oundgängligt, om det förmedrade barnet skall kunna förlåtas med sitt Gud upphof. men det moraliska vidandet kan icke af människans egen vilja. menniskan kan icke af egen kraft åstadkomma ånger i sitt hjärta. ty därtill fordras en kraft, som icke finnes inom människan själf. men kan ett sådant vidande blifvit åstadkommet, så kan icke menniskan med sin vilja magt till intet göra ett sådant vidande.

1314. Men den naturliga menniskan står emot Guds andas verkningar i anledning af den moraliska förblindelse, som bestås den, att den fördärfda moralen icke kan begripa, hvad föräldra hjärtat lides för barnes skuld kan icke

begripa, hvarföre kunnes kärlek till den
vackra friaren, skall vara ett bratt
emot föräldrarne; och kunne minsta
sken kan förtaga, hvarföre kunnes
vanära skall vara ett främmande
af föräldrarnes ära, eller kyarföre
synd, som kan egentligen icke begått
direkte emot föräldrarne, skall
falla på tanken nödenas samvetet. Om
kan både flugit sina föräldras, eller
på annat sätt varit orättvis emot
dem, då menar kan, vore det kunnes
plikt, att bedja om förlåtelse och gärna
göra sina fel. Men nu kuh kan vanit
lydig, flitig och tjenat sina föräldras
trajet med arbete; på hvad sätt kan kan
då försvärkat sin barnaplikt?
1315. Derföre säger den kloka kvinnan
till de förjande föräldrarne: "det är
ju icke Er, kunn jag älskar, jag skall
ju hjelp kvinna för sina tjenster",
vittna kan blott, att detta egenrättfärdig
ikten sina sända utlåtande, för kan en dalk
genom föräldras hjertat, ja skulle kan
icke säga så; men nu är kan ju andeligen
blind, och förstår ikke, hvad kan är för
emot Gud och människor. Derföre bära
ikke föräldras hjertat tårar på kunnes
sända hjerta. Kan lemnades föräldrar-
nes önskade tjenster med kärv, och
gör vard af dessa, kunne aldrig förne-
kunna ikke sådana hjertrådden mellan
föräldras och barn. Och vikvål

säger den naturliga menniskan: Jag
är icke blind, eller kan förkerade sade:
Ano ock vi blinde? Den fräcka kvinnan
är verkeligen andeligen blind; ty hon
begriper ikke, att hon genom sitt
fall har förat föräldra hjertat på
det ömsattse; ja hon är så korttynt
att hon ikke kan begripa, att hon genom
sitt fall har förstört sin timliga
lycka; hvem kan då se sin
eviga olycka.
1316. Men ikke vitet, som den naturli
ga kvinnan kan begripa, hvarföre
kan har förlorat sin barnaplikt
ikke vitet kan den andeliga
kvinnan (nådatjenet) begripa
huruledes kan förlorat sin bar-
naplikt genom sitt djupa fall.
Derföre säge vi med rätta, att
den naturliga menniskan
icke begriper, hvad Guds andas
tillkänner. Judarne betraktade
Christendomen såsom en villfa-
relse, eller såsom ett affall från
den rena mosaiska läran,
och pedningarne betraktade
Christendomen, såsom en "mira
superstitio", d. v. s. ett obegripligt
fruktsamt: och fäsken ville både
kära och ära, att

äfven den naturliga menniskan
gansska väl veta, huru han bör vara
att det följaktteligen icke är fel i
begreppet utan i viljan. Jäfje
vi tillbaka, att den naturliga men-
niskan icke kan komma längre
i sin andeliga utveckling, än till
sedlighetens tro, eller till dygden;
alldenstund ingen bland förnu-
dens visa hår haft någon tro
om försoningens nödvändighet.
1317. Men den naturliga menni-
skan kan också döma fitt Sam-
vete och förnimma den sedliga an-
dan verkningar. Jäfje följer tillo-
pas: kan menniskan döma
fitt samvete: vill kan han
äfven vända det: alltså har
menniskan en fri vilja i ande-
liga ting. Märk däjane: desfa
ibland 18. S. af Augsburgiska
bekännelsen, får man aldrig höra
bland de lärde; men detär en stor
skilnad emellan "positiv" och "negativ" frihet i viljan. Då men-
niskan har positiv frihet i nyss
citerets fall, så kan hon åtminstone
nja sig åt försoningen och sinliga
nåden, hvilka medelbarligen
döma samvetet, men för sam-
vetets väckande fordras ovillkor-
ligen positiv frihet i viljan. Ty om
ock menniskan skulle äfven vara
åt botöfningar och anbakts öfningar
jäfjom i Påfredömet, så följer dock
deraf ingen väckelse, utan en dåtlig
dek "egna bättringen", eller egenrätt-
färdig hetens stegring. Derpå har man
i Syrska skrifterna på många bevis
att Friheten förjvarane äro allde-
les blinda, om de icke fatta tro till
skriftens ojäfaktiga vittnes börd.
1378. Till samvetets väckande fordras
ovillkorligen positiv frihet i organ
lifvets fjer. Man kan icke upvi-
ja ett enda exempel på motsatsen.
Vi mena med samvete själfva rätta
känslan, som var före idén och be-
greppet. Idén och begreppet kan
icke upväcka samvetet. Idén kan
icke upväcka sorg, kärlek eller
hat, utan dertill fordras antingen
en omedelbar åskådning, eller en
händelse, som rör kjedtat, och detta
är ju klart, emedan den allmänna
erfarenheten bekräftadt, att den,
som märker, att hans kjelp göra
sitt förhållande det ej med väckelse.
Den förutsätter alltid någon händel-
se, som gör till kjedtat, såsom till
ex. när en fyllbult blir väckt af
samvetets förebråelser; här är det icke
allenaft åsyndstiften af det andra

som åstadkommas en "reaction" i organismen en förspänning i nervlifvet, utan Guds lagen rätt i Samvetet, som manar till bättring: men denna Guds rätt i det aggande Samvetet, är icke utgången från Jaget, eller Jagviljan, utan det är en högre magt det är den moraliska nödvändigheten, som uppväcker i viljan ett begär efter förlösning; och hjelpa den förnuftsväckelse, som filosofen omtalar, är ic Jagviljans eget verk; emedan menniskan uppfordras af den moraliska nödvändigheten att realisera sin frihet.

1310. Men nu heter det: när Jaget uppmanas af den moraliska nödvändigheten, att realisera sin frihet, då har Jaget förmåga, att realisera sin frihet, och derute ligger just friheten, att Jag kan följa uppmaningen eller låta bli att följa den. Detta medgifves i nervlifvets sfer, men icke i det som ligger öfver nervlifvet, det vill säga: för så vidt det och förnuftet äro i psykiskt och metafysiskt hänseende beroende af viljan, så till vida att tankarne fattas i beroende af viljan, men hjelpa tankelagarne icke att viljan icke påverkar. Och således kan menniskan till följe af den negativa frihet i nervlifvets sfer realisera sin sedlighetens idé så långt som viljans förmåga sträcker sig: d. v. s. han kan till följe af Egenrättfärdighetens principer göra den egna bättringen: han kan öfvervinna lastens bana, och blifva dygdig: han kan

på detta sätt blifva "förlossad med sig själf" tyg Egenrättfärdighetens fordringar räcka sig icke längre än till nervlifvets sfer, det negativa dygden. [illegible] 1320. Men Samvetet kan Jaget icke väcka Samvetet står öfver viljan: viljan förskaller sig måne passive i omvändelsen: när Samvetet är väckt på verkar det direkte på viljan, såsom en moralisk nödvändighet som en högre magt, som icke allenast uppmanar Jaget att realisera sin frihet utan tvingar Jaget, att underkasta sig denna högre magt. Guds rätt i Samvetet som är en fariséisk lynnad, icke blott såsom pligten i förnuftet eller förståndet, som säger du bör, utan såsom en fordrande stämma på Sinai berg som säger du skall, och just deruti består skillnaden emellan "förnuftsväckelse" icke "Samvetsväckelse", att förnuftsväckelse kan hafva sin grund i Egenrättfärdigheten, pådrifvande i förnuftet men Samvetsväckelse kommer af den Helige Ande, och är således icke menniskans eget verk. Mången har blifvit väckt genom hjelpa öfvertygelsen af sina utsväfningar, men igenom Egenrättfärdigheten och Samvetet genom samt upptända sin anklagare, och mången har sjunkit tillbaka till den egna bättringen, och stannat dervid. Andra hafva blifvit bortstötta genom någon oförmodad händelse till ex. luthers. Andra och måne [illegible] de

flette hafva blifvit väckta genom endet
som blifvit utladdt med andra ord kraftig
en väckt menniska.
1321. Om vi återgå till den fråga hvaraf
som beroende föräldrarnes ömsesidiga kär-
lek med rätt, och gå vi nu af dessa
tårar: ja inser hvar och en, att en förening
emellan föräldrarne och barnet ansägligen
kan ega rum, så länge som barnet är
i sitt oförkränkta tillstånd. Föräldrarne
kunna icke gifva sin förtroende åt
en främling barn. Men återgå vi till
ett bratt, blifver han utvaldt ur hen-
des famnen, kommer han sig nära olyckli-
gtvis varande utom nödtorftet, der
beröfvad sina föräldrars kärlek, och
oväsendig att viftas i. Föräldra hufvet då
är förfarandens ögonblicks nåda, om
han blott hos föräldrarne finner, att
ta deras bröst med ängsens tårar. Då öpp-
nas föräldra hufvet för honne, om föräld-
drarne icke äro behörskade af ambi-
tion. Föräldrarne hjelpa kunna sitt
hjerta förenadt, i samma ögonblick
som de blifva öfvertygade om det
förnedrade barnets ögonblicks ängs.
1322. En sådan förening emellan för-
äldrar och barn, har dett för att tala till-
dragit sig, för att kunna betraktas.
men just derute beror nu svårig-
heten, att förnuftet icke kan fatta
manniskan och sådan förening egente-
ligen beror. icke ens den, som har af-
lemfvat en sådan förening, kan
med fullt förstånd reflekterande hö-
ga känslor, som under en sådan förening
skall kännas; ty emanuel Ramus förfat-
na ofta beskrifva den förening, som
egt rum emellan maken, så är det lätt
den denna förenings akt så romlig,
eller mystisk, att endast den, som dela
na fakt erfarit, kan känna den, utan
att derföre begripa densamma. Så myc-
ket är klart af fakens natur, att en
förening emellan föräldrar och barn
icke är en juridisk "actus personalis" hvar
ett det går dagnaren lika, hvem som
betalar pliktten, bara pliktten blir be-
tald. Uti den juridiska akten betraktas
icke hvarken som verkar mål är då
hvarken ett fastet bratt, som en tredje
part kan godtgöra.
1323. Innan en förening emellan föräldrar
och barn, kan komma till stånd, måste
ett moraliskt lidande föregå å ömse sid-
dor. Det är icke nog dermed, att föräldra-
ne måste vika för barnen hvarken, utan
även barnen måste hafva ett upriktigt
hjerta förening. Förening. är en följd af för-
nuftens fysiska och moraliska lidande,
å förfarandens sida, samt af dens mora-
liska lidande som skall bemötta nå-
den. Den religiösa modren har också
vid dess pådelse hvarigenom moder
tat. Ty om pådelsen skulle afsäga
icka lätt, som pådelsen, skulle det
icke finnas någon rimlig grund, hvar-
för moders hjertat, skulle vara ömare
än faderns hjertat. Men vredan och